

DECIZIE

21 martie 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul: Oleg Sternioală

Judecătorii: Mariana Pitic, Iurie Bejenaru

examinând recursul declarat de către avocatul Stanislav Grosu, în interesele lui Serghei Babin,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată a Societății cu răspundere limitată „Cooltap” împotriva Societății cu răspundere limitată „Cîmpia Ochiualbeană” în proces de insolabilitate, Serghei Babin cu privire la încasarea datoriei și restituirea sumelor obținute prin îmbogățire fără justă cauză,

cererea de chemare în judecată suplimentară a Societății cu răspundere limitată „Cooltap” împotriva lui Serghei Babin, Ciprian Dron, Tatiane Dron cu privire la declararea nulității actului juridic,

împotriva încheierii Curții de Apel Bălți din 12 decembrie 2017, prin care a fost respinsă cererea lui Serghei Babin privind scutirea de la plata taxei de stat și a fost acordat termen suplimentar lui Serghei Babin pentru prezentarea dovezii de plată a taxei de stat,

c o n s t a t ă :

La 02 decembrie 2014, SRL „Cooltap” a depus cerere de chemare în judecată împotriva Societății cu răspundere limitată „Cîmpia Ochiualbeană” în proces de insolabilitate, Serghei Babin cu privire la încasarea datoriei și restituirea sumelor obținute prin îmbogățire fără justă cauză.

În motivarea acțiunii a invocat că în rezultatul încheierii contractului de vânzare-cumpărare de bunuri nr.33 din 24.07.2014 pîrîtul SRL „Cîmpia Ochiualbeană” s-a obligat să livreze producție agricolă pînă la 24.09.2014, iar conform contractului de fidejusiune nr.33/1 din 24.07.2014 copîrîtul Babin Serghei a garantat executarea corespunzătoare a obligațiunilor contractuale a debitorului în limita valorii de 400 000 lei.

Conform contractului de vânzare cumpărare nr.22 din 12.08.2014, SRL „Cîmpia Ochiualbeană” s-a obligat să livreze producție agricolă de 300000 lei, iar fidejutor fiind Babin Serghei. Conform contractului nr.33 reclamanta a încasat suma de 350 000 lei la 27.07.2014 și la 28.07.2014 suma de 50 000 lei. În temeiul contractului nr.22 la 12.08.2014 a primit suma de 140000 lei și la 15.08.2014 suma de 70000 lei. Astfel, pîrîtul a îndeplinit obligațiunile contractuale în mod necuvenit.

În baza contractului nr.33 obligațiunile au fost executate integral, iar în baza contractului nr.22 au fost executate parțial, rămânând a fi restante bunuri în sumă de 269834 lei. Surplusul în sumă de 110 000 lei nu a fost restituit cumpărătorului.

A solicitat SRL „Cooltap” obligarea SRL „Cîmpia Ochiualbeană” executarea obligațiunilor contractuale pe suma de 269 834 lei, sau restituirea valorii bunurilor nelivrate, obligarea SRL „Cîmpia Ochiualbeană” să restituie în contul său suma de 110 000 lei obținută prin îmbogățire fără justă cauză.

La 04.12.2015, SRL „Cooltap” a formulat cerere de chemare în judecată suplimentară, în care a invocat că după expedierea pretențiilor privind restituirea datoriei, pîrîtul Serghei Babin a înstrăinat bunul imobil ce-i aparține. A solicitat declararea nulă a actului juridic nr.6436 din 01.12.2014 de vânzare -cumpărare a imobilului cu nr. cadastral xxxxx.

Ulterior, SRL „Cooltap”, la 22.05.2015 a formulat cerere de concretizare a cerințelor, prin care a solicitat declararea nulă și fără efecte juridice din momentul semnării actului juridic - contractul de vânzare-cumpărare a bunului imobil: teren aferent cu S=0,2333 ha, cu xxxxx, casă de locuit individuală nr.cadastral xxxxx cu S=91,4 m²; construcție accesorie nr.cadastral xxxxx cu S=44 m²; construcție accesorie nr.cadastral xxxxx cu S=18,6 m²; construcție accesorie nr.cadastral xxxxx cu S=46 m²; construcție accesorie nr.cadastral xxxxx cu S=21 m²; autentificat cu nr.6436 încheiat la 01.12.2014 între Babin Serghei, Babin Nina și Dron Ciprian. Precum și încasarea tuturor cheltuielilor de judecată din contul copîrîților.

Prin hotărârea Judecătorei Drochia (sediul Central) din 26 septembrie 2017 acțiunea a fost admisă parțial. A fost încasat de la SRL „Cîmpia Ochiualbeană” în proces de insolvență și Babin Serghei în beneficiul SRL „Cooltap”, în mod solidar, datoria restantă pe contractul de vânzare-cumpărare din 24.07.2014 ce constituie suma de 269 834 lei; a fost încasat de la SRL „Cîmpia Ochiualbeană” în proces de insolvență în beneficiul SRL „Cooltap” suma de 110 000 lei obținută prin îmbogățire fără justă cauză. În rest, acțiunea a fost respinsă ca fiind neîntemeiată.

La 24 octombrie 2017, avocatul Grosu Stanislav, în interesele lui Serghei Babin, a atacat cu apel soluția instanței de fond, solicitînd admiterea apelului și casarea parțială a hotărîrii primei instanțe.

Prin încheierea Curții de Apel Bălți din 22 noiembrie 2017 nu a fost dat curs cererii de apel depuse de Serghei Babin, fiindu-i acordat termen pînă la 12 decembrie 2017, ora 09:00, pentru prezentarea dovezii de achitare a plății taxei de stat în sumă de 8321 lei, precum și depunerea cererii de apel motivată.

La 11 decembrie 2017, apelantul Serghei Babin a depus cerere de apel motivată, totodată a formulat și cerere prin care a solicitat să fie scutit de la plata taxei de stat invocînd că este pensionar, are pensie mică, iar veniturile pe care le realizează sunt foarte modeste.

Prin încheierea Curții de Apel Bălți din 12 decembrie 2017 a fost respinsă cererea lui Serghei Babin privind scutirea de la plata taxei de stat și a fost acordat lui Serghei Babin un termen suplimentar pentru prezentarea în ședința de judecată din 16 ianuarie 2018, ora 09.00 a dovezii de plată a taxei de stat în sumă de 8321 lei, a fost explicat apelantului că în cazul în care nu va lichida neajunsul menționat în încheiere, în termenul indicat, cererea de apel nu va fi considerată depusă și va fi restituită fără examinare.

La 31 ianuarie 2018, avocatul Stanislav Grosu, în interesele lui Serghei Babin, a declarat recurs împotriva încheierii instanței de apel din 12 decembrie 2017, solicitând admiterea acestuia, casarea încheierii contestate cu dispunerea scutirii apelantului de la plata taxei de stat.

În motivarea recursului a indicat că nu este de acord cu hotărârea primei instanțe în partea ce ține de încasarea datoriei. Astfel, taxa de stat, care ar urma a fi achitată la depunerea apelului ar constitui suma de 4366 lei. Cu toate acestea, instanța de apel prin încheierea contestată a dispus achitarea taxei de stat în mărime de 8321 lei.

A intervenit cu cerere de scutire de la plata taxei de stat în ordinea art. 85 CPC, deoarece la moment este pensionar și are o pensie mică, nu este angajat în câmpul muncii. Mai mult, întreprinderea pe care o deține SRL „Cîmpia Ochiualbeană” a devenit insolvabilă fiind emisă hotărâre privind intentarea procesului de insolvență, respectiv nu mai are venituri din activitatea acesteia. Argumentările sale au fost ignorate de instanța de apel fiind respinsă cererea sa privind scutirea de la plata taxei de stat.

Consideră recurentul că prin normele de drept procedural aplicate de instanța de apel, i se încalcă dreptul de acces la justiție, chiar dacă la materialele cauzei sunt anexate probe convingătoare, certe și admisibile de norma legală cu privire la scutirea de la plata taxei de stat.

În conformitate cu art. 425 CPC, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

Actele cauzei denotă faptul că recurentul s-a conformat prevederilor legale și a depus cererea de recurs în termen.

În conformitate cu art. 426 alin. (3) CPC, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 3 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza dosarului și a materialelor anexate la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

Studiind materialele dosarului în raport cu criticile invocate în recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ consideră recursul întemeiat și pasibil de a fi admis din următoarele considerente.

Conform art. 427 lit. c) CPC, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial încheierea, soluționând prin decizie problema în fond.

Astfel, norma art. 83 alin. (1) CPC stipulează că taxa de stat reprezintă o sumă care se percepe, în temeiul legii, de către instanța judecătorească în beneficiul statului de la persoanele în ale căror interese se exercită actele procedurale de judecare a pricinii civile sau cărora li se eliberează copii de pe documente din dosar.

Prin urmare, o condiție indispensabilă pentru admiterea spre examinare a cererii de apel reprezintă plata taxei de stat, dovada căreia conform art. 365 alin. (4) CPC se anexează la cererea de apel.

În același timp, art. 85 alin. (1) CPC indică cine și în ce condiții sunt scutiți de la achitarea taxei de stat.

În continuare se relevă faptul că conform alin. (2) al aceluiași articol, pot fi stabilite prin lege și alte cazuri de scutire a părților de plata taxei de stat, conform alin. (4) în funcție de situația materială și de probele prezentate în acest sens,

persoana fizică sau juridică poate fi scutită de judecător (de instanța judecătorească) de plata taxei de stat sau de plata unei părți a ei.

Astfel legea sus enunțată, admite cazuri în care instanța judecătorească, în funcție de starea materială a unui participant la proces, este în drept să scutească de plata taxei de stat participantul care se încadrează în cazurile enumerate de art. 85 CPC.

În speță, apelantul a depus cererea de apel fără a achita taxa de stat, dar prin cerere a solicitat scutirea de la plata taxei de stat din considerentul imposibilității achitării acesteia ca consecință a stării financiare precare.

Instanța de apel, examinând la data de 12 decembrie 2017 cererea privind scutirea apelantului de la achitarea taxei de stat a respins-o, impunând apelantul de a achita taxa de stat în sumă de 8321 lei.

Colegiul consideră concluzia instanței de apel ca neîntemeiată, deoarece apelantul a justificat lipsa mijloacelor financiare și imposibilitatea achitării taxei de stat la depunerea cererii de apel.

Or, însăși argumentul recurentului precum că are este pensionar, nu este angajat în câmpul muncii, întreprinderea pe care o deține este insolubilă și nu dispune de surse financiare ce i-ar permite achitarea taxei de stat la depunerea apelului demonstrează cert că taxa de stat solicitată de la apelant este vădit excesivă în comparație cu resursele lui la această dată.

Ca urmare, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție notează că instanța de apel la examinarea cererii de scutire de la plata taxei de stat nu a efectuat o examinare adecvată a capacității apelantului Serghei Babin de a plăti taxa de stat, iar admiterea unei astfel de ipoteze în sensul obligării apelantului la plata taxei de stat ar reprezenta o limitare disproporțională a dreptului său de acces la o instanță.

Mai mult, instanța de apel, în încheierea contestată indică despre prezența circumstanțelor ce permit scutirea apelantului de la plata taxei de stat, totodată impunându-l totuși de a achita taxa de stat.

În acest context, instanța de recurs conchide că cererea recurentului Serghei Babin cu privire la scutirea de la plata taxei de stat la depunerea cererii de apel urmează a fi admisă, prin prisma art. 6 § 1 al Convenției Europene a Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale.

Astfel, instanța amintește că art. 6 § 1 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale îi garantează fiecărei persoane dreptul de a sesiza o instanță cu orice contestație referitoare la drepturile și obligațiile sale cu caracter civil, iar factorul financiar, respectiv incapacitatea de a achita o taxă de stat, nu poate servi ca motiv de a nu recurge la această cale de atac.

De altfel, instanța europeană a relatat în practica sa constantă că „dreptul la o instanță” nu este absolut.

În această privință, Curtea Europeană, în mai multe cauze de acest gen nu exclude niciodată ipoteză că interesele unei bune administrări a justiției pot să justifice impunerea unei restricții de natură financiară în accesul unei persoane la o instanță (Tolstoy -Miloslavsky împotriva Regatului Unit), dar această restricție se impune a fi una justificată, generată de situația celui ce recurge la calea de atac, dar și conformă normelor care guvernează accesul la justiție.

Respectiv, impunerea achitării taxei de stat în condițiile în care norma legală, și situația contestatarului prevede scutirea integrală de la achitarea taxei de stat - ar restricționa nejustificat accesul la justiție și s-ar admite astfel încălcarea unuia din drepturile fundamentale consfințite în Convenție.

Din circumstanțele menționate supra, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție conchide asupra necesității casării încheierii Curții de Apel Bălți din 12 decembrie 2017 și emiterii unei noi încheieri de admitere a cererii de scutire de la plata taxei de stat, pentru a nu admite încălcarea dreptului la o cale de atac și pentru a evita orice atingere adusă însăși substanței dreptului la un tribunal, cauza urmează a fi restituită la Curtea de Apel Bălți, pentru examinarea apelului depus de Serghei Babin în fond.

În conformitate cu art. 427 lit. c), art. 428 Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de către avocatul Stanislav Grosu, în interesele lui Serghei Babin.

Se casează încheierea Curții de Apel Bălți din 12 decembrie 2017, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată a Societății cu răspundere limitată „Cooltap” împotriva Societății cu răspundere limitată „Cîmpia Ochiualbeană” în proces de insolabilitate, Serghei Babin cu privire la încasarea datoriei și restituirea sumelor obținute prin îmbogățire fără justă cauză, cererea de chemare în judecată suplimentară a Societății cu răspundere limitată „Cooltap” împotriva lui Serghei Babin, Ciprian Dron, Tatianeii Dron cu privire la declararea nulității actului juridic și se emite o nouă încheiere prin care:

Se admite integral cererea lui Serghei Babin cu privire la scutirea de la plata taxei de stat pentru depunerea cererii de apel.

Se scutește Serghei Babin de la plata taxei de stat pentru depunerea cererii de apel împotriva hotărârii Judecătoriei Drochia (sediul Central) din 26 septembrie 2017 în sumă de 8321 (opt mii trei sute douăzeci și unu) lei.

Se remite cauza civilă la cererea de chemare în judecată a Societății cu răspundere limitată „Cooltap” împotriva Societății cu răspundere limitată „Cîmpia Ochiualbeană” în proces de insolabilitate, Serghei Babin cu privire la încasarea datoriei și restituirea sumelor obținute prin îmbogățire fără justă cauză, cererea de chemare în judecată suplimentară a Societății cu răspundere limitată „Cooltap” împotriva lui Serghei Babin, Ciprian Dron, Tatianeii Dron cu privire la declararea nulității actului juridic la Curtea de Apel Bălți pentru examinarea apelului în fond.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul
Judecătoria

Oleg Sternioală

Mariana Pitic

Iurie Bejenaru